

Učiteljski Tovariš.

Glasiilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 26.

V Ljubljani, 30. rženega cveta 1906.

XLVI. leto.

»Učiteljski Tovariš« izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Idriji. Naročnino prejema Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/3 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 30 h petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: Častiljubje in njega pomen za vzgojo in pouk v ljudski šoli. — Naš denarni zavod. — Ponavljalna šola. — V premisslek! — Pristašem celodnevnega nerazdeljenega pouka v album. — Šola in birokratizem. — Risanje v ljudski šoli po sedanjih zahtevah. — Iz naše organizacije. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati.

Častiljubje

in njega pomen za vzgojo in pouk v ljudski šoli.*)

Lastne in tuje misli o konferenčnem vprašanju z dnevnega reda uradnih skupščin za šolske okraje Ptuj, Ormož, Rogatec, Ljutomer in Gornja Radgona.

Priobčil Anton Kosi, Središče.

I.

Ko začne otrok spoznavati sebe in svet, ko pride, kakor pravimo, k samozavesti, se zbudi v njem tudi čustvo svoje veljave, občutenje svoje lastne moči. Predmet občutenja svoje moči ali takozvanega samočutja je lastni »jaz«. V svoji delavnosti na zunaj zadene »jaz« čisto na razne zapreke in to ali na slepo silo prirode ali na samozavestno delavnost drugih ljudi. Ako se človeku posreči, da premaga te ovire, se čuti mnogo večjega, krepkejšega in neomejenejšega.

Samočutje je torej pospeševanje predstave o samem sebi, nastalo s tem, da se premagajo vnanje, tej predstavi na poti stoječe ali nasprotujoče zapreke.

Vsak človek, bodisi velik ali majhen, ima v sebi več ali manj razvito sodbo o svoji cenjeni osebnosti, in ta sodba navadno ni tako neugodna, kakor bi kdo mislil; ugodna je, dobrohotna in prizanesljiva. Že majhen deček, ki preskoči komaj pedenj širok cestni jarek, je na pojav te svoje moči in umetnosti ponosen, in dasi ne šteje še štirih let, noče, da bi ga imel kdo za majhnega. — Tri in polletno hčerko imam, a za nič na svetu ne more slišati, da je majhna. »O, kako majhno ročico imaš,« ji navadno rekamo. »Ne,« pravi dete, »veliko lokico («r» ne more izgovoriti!) imam!« »Meso ti hočem na drobne koščke narezati, ker imaš še majhna usteca.« »Ne, velika usta imam,« me zavrača vselej z nekakim ponosom otrok.

Vzrok te prikazni tiči v zbujujočem se samočutju otrokovem. Še en zgled, kako mogočno vpliva samočutje na

*) Ta članek bi pravzaprav sodil v »Popotnika«, a ker je aktualen — omenjene skupščine se vrše že prihodnji mesec — ustrezamo želji tov. Kosija in ga priobčujemo mi v nadeji, da zadovoljimo učiteljstvo imenovanih okrajev. Poudarjamo pa izrečno, da ne prevzamemo za vsebino nobene odgovornosti.

človeško voljo in na duševno hotenje celo pri bitjih, ki so pravzaprav šele na pol ljudje, kakor je to otrok, o katerem sem pravkar govoril. Dasi že nad 3 leta stara, je imela naša Tončka do letošnje pepelnične srede še vedno gumijevo stelce v ustih, na katero smo bili otroka-dojenčka celo po nepotrebnem privadili. Za nič na svetu ni bilo mogoče otroku te stvarce odpraviti. Kolikokrat smo se norčevali iz nje domači, kolikokrat so delali opombe znanci in prijatelji naši: »Joj, Tončka, tako velika deklica, pa ima še vedno 'cic' v ustih. Vrzi ga proč, grd je!«

Zaman!

Otrok je navadno za trenutek potegnil sesalce iz ust, a kmalu je bila stvarca zopet na prejšnjem mestu, saj je vendar »cic« tako dober in sladak. Kar mi nekega dne — bila je ravno pepelnična sreda — reče dete: »Atek, na 'cic' vlzi («r» še takrat ni mogla izgovarjati!) ga v pec, necem ga vec, sem ze velika deklica!« Želje ji nisem hotel izpolniti, ker se mi je zdelo, da otrok ne misli resno in da bi utegnila biti posledica izvršenega naročila — jok. Toda varal sem se. »Odpli mi pec!« — Slušam. Otrok vrže sedaj pogumno sesalce v ogenj, rekoč: »Velike deklice nimajo »cica«, naj zgoli, necem ga vec.«

Radoveden sem bil in z menoj tudi žena, kaj bo zvečer, ko se bode dete spravljalo spat. Malo je našo Tončko res prijelo, zlasti prvi in drugi večer. »Eh, mama, kako sem lacna — 'cica' sem lacna, pa necem ga vec, sem ze velika deklica, pri Lobicu (Robič je sosed, trgovec) pa tudi nimajo vec 'cicov'...« Tako je besedovalo dekletce zvečer v posteljci, a pri tem je krepko premagala izkušnjo, in sedaj grdega »cica« ne pogleda več.

Samočutje, čustvo časti, ki ne dopušča, da bi imele »take velike deklice 'cic'«, je torej otroka nagnilo in dovedlo do tega, da je s tako krepko voljo izvršil svoj naklep.

Dovolj o teh mojih zasebnih razmerah! Hotel sem le povedati, da ima vzgojitelj vzrok, da se veseli otrokovega samočutja, zakaj to je jako važno za intelektualni in moralni napredek vsakega človeka, zlasti pa mladine.

Otrok izvrši vsako opravilo z veseljem, ako mu je možno, pokazati s tem opravilom svojo moč ali oblast nad drugimi bitji in predmeti. Čimbolj se mu posreči, da premaga zu-

nanje zapreke in nadvlada nežive in žive stvari, tem ugodnejše mu postaja samočutje.

Le oni učenec, ki se zaveda sposobnosti, izvršiti, kar se zahteva od njega, se loti dela pogumno; in ko ga srečno izvrši, se veseli svoje moči in uspeha, kar ga vnema k daljnemu prizadevanju.

Deček trdi, da preskoči cestni jarek z enim naletom, ker se je že večkrat vadal v takem skakanju. Oče nad tem dvomi, toda — ali ga vidiš — je že onstran jarka! Zadolvoljno se mu svetijo oči, ko zre po izvršenem skoku očetu v obraz, kakor bi hotel reči: »Ali vidiš sedaj, koliko premorem. Ali mar nisem junak!«

To je čuvstvo lastne moči — samočutje.

Glede samočutja delimo otroke kakor tudi dorasle v tri skupine. Pri prvih je samočutje preslabo. To izvira iz nedostatnega telesnega in duševnega razvitka in posebno iz slabosti volje; pojavlja se navadno kot malosrčnost, obupnost, neodločnost. Preslabo samočutje se pojavlja najčeseje pri otrokih, kajpada ne pri vseh.

Ljudje druge skupine imajo preveč razvito samočutje. Temu so povod slučajne telesne prednosti v zvezi s površno duševno in нравstveno izobraženostjo. Iz takega samočutja izvira zaničevanje in preziranje vsakega nauka, svarila, ugleda in zakona, svojeglavnost, slavohlepje, sovraštvo do ljudi. To so bahači, širokoustneži, prevzetneži.

V tretji skupini so ljudje — in teh je, žal, najmanj — v katerih biva resnično ali pravo samočutje. Zasnovano je na pravem uverjenju osebnih vrline in prednosti.

Preslabo in premočno samočutje sta krivi ali napačni. Vzgojiteljeva naloga bodi, da s primernim ravnanjem slabotneže izpodbuja, bahače in širokoustneže pa ponižuje. Toda o tem več pozneje!

II.

Samočutje se razširi v častiljubje. To čuvstvo se pojavlja v naši duši, kadarkoli se uverimo, da naš »jaz« priznavajo tudi drugi ljudje. Čast in slava, častiželjnost so mogočni faktorji, ki gibljejo ves svet. Dokler ostane častiljubnost v pravih mejah, dokler se ne izpremeni v častilkomnost ali slavohlepnost, izpodbuja človeka k dobremu ter ga navdušuje za blaga dela. Moški pogum, veliki čini junaštva, požrtvovalnost, zatajevanje samega sebe zaradi višjih smotrov — vse to ima svoj glavni vir v častiljubju ali častiželjnosti. Človeku je dolžnost, da upošteva to, kar mislijo in govore dobri in pošteni ljudje o njem. Mnenje, ki ga imajo o nas drugi, sicer ne izpremeni naše prave vrednosti, toda to mnenje je vzrok, da se začnemo svoje vrednosti zavedati. Na tem mnenju sloni prijetnost raznih izkazovanj časti, odlikovanj, priznanj itd., na drugi strani pa k tlom pritiskajoče preziranje, zaničevanje.

Čast je temelj, rekel bi, najvažnejši temelj vsem нравstvenim prizadevanjem vsakega posameznika, ker ga varuje vsake нравstvene nizkote in ga vrhutega izpodbuja vedno k novim blagim činom. »Čast je moje življenje!« je rekel nedavno povodom neke sodnijske obravnave ljubljanski župan Iv. Hribar in prav je govoril, zakaj človek, kateremu je popolnoma vseeno, kako kdo o njem misli ali sodi, tak človek je za človeško družbo izgubljen. Ker je torej nagon časti, s katerim je v prav ozki zvezi nagon poštenosti, tako neizmerne važnosti, ker je takorekoč življenski kompas vsakega človeka, zato in pa tudi radi uspeha pri šolskem delovanju bodi učiteljeva skrb, da prične v otroku že zgodaj vnemati čut za čast.

Častiljubje se nahaja enako samočutju tudi več ali manj v vsakem otroku. Seveda je to pri raznih otrokih tudi različno razvito. Mnogo je v tem oziru zavisno od tega, jeli ima otrokova okolica pravi čut za čast ali nečast, t. j. jeli presoja lastnosti in dejanja otroka prav ali ne.

Tudi glede na častiljubje lahko razvrstimo ljudi v one tri skupine, ki smo jih navedli pri samočutju. V tem oziru se nanaša vzgojno delovanje učiteljevo na tri točke: 1. krepcanje in oživiljanje častiljubja, 2. pojasnjevanje pojma »prava čast«, ki ne sloni na sodbi mnogih, marveč na mnenju, ki ga imajo o nas pošteni izobraženi in blagi ljudje, 3. zavračanje in zdravljenje častihlepnosti in iz poslednje izvirajoče prevelike občutljivosti. (Konec.)

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca vel. travna 1906 K 78.818·27.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Ponavljalna šola.

Poučujoč vseh 17 let svojega učiteljevanja tudi v ponavljalni šoli na enorazrednici oziroma dvorazrednici, sem se prepričal, da so neuspehov na tej šoli krivi večinoma ti vzroki:

1. Pouk v ponavljalni šoli ni bil doslej tako urejen, kakor zahtevajo življenske potrebe našega naroda;
2. Znanje večine otrok, ki so vstopali v to šolo, je bilo premajhno;
3. Brezplačen pouk, vsled česar vlada
4. neka mržnja med učiteljstvom napram ponavljalni šoli, posebno pa tudi zaraditega, ker se pouk na njej vrši izvečine ob četrtkih, ko imajo učitelji in učiteljice po mestih in trgih pri sicer enakih plačah — prosto.

Da se čim prej odpravijo ti nedostatki, si usojam poleg predloženega podrobnega učnega načrta za ponavljalno šolo staviti še sledeče predloge:

1. na podlagi sprejetih podrobnih učnih načrtov naj se — ako le mogoče — do prihodnjega šolskega leta sestavi za ponavljalno šolo posebna knjiga, ki obsegaj te-le oddelke: a) izbrani berilni sestavki naše novejšje literature; b) najvažnejši kmetijski sestavki; c) zdravstvena pravila; d) najnavadnejše kratice in pravopisna pravila; e) raznovrstni spisni vzorci; f) praktiške računske naloge s pregledom vseh mer, uteži in denarja; g) zemljepisni, zgodovinski prirodoslovski in prirodoslovni sestavki; h) pisana mala in velika abeceda, in sicer črke v vseh mogočih oblikah, ki se rabijo v dejanskem življenju;

2. v ponavljalno šolo se smejo sprejemati le oni otroci, ki so z dobrim uspehom dovršili najvišji razred, oziroma oddelek dotične šole; vsi ostali otroci morajo še eno leto ali tudi dve leti obiskovati oni razred, oziroma oddelek, kamor sodijo po svojih

zmožnostih, vendar pa le toliko časa na leto, dokler traja pouk v ponavljalni šoli;

3. deželni šolski svet naj blagovoli izposlovati pri deželnem odboru vojvodinje Kranjske redni letni denarni prispevek, da se vsemu učiteljstvu za posebni pouk v ponavljalni šoli nakaže primerna nagrada;

4. s tem bi bil odpravljen še zadnji nedostatek, obenem pa bi se doseglo, da bo na enorazrednicah poslej rajše poučevalo moško učiteljstvo, ker bi prejemale za večje število učnih ur v ponavljalni šoli tudi večjo remuneracijo. —

K temu pripominjam, da nameravam te predloge staviti pri letošnji okrajni učiteljski skupščini za postojnski šolski okraj. Z ozirom na to vljudno prosim, da se blagovolijo staviti enaki nasveti tudi pri vseh ostalih letošnjih okrajnih učiteljskih skupščinah, ker bo le na ta način uspeh popoln.

Rudolf Horvat, nadučitelj.

Opomba uredništva: Tudi nam se zde predlogi tovariša Horvata pametni, umestni in potrebni, zato jih najtopleje priporočamo, ker smo preverjeni o njih veliki praktiški vrednosti.

V premislek!

Znana istina je, da se v naših, vsem higijeničnim zahtevam odgovarajočih šolskih »palačah« pokvari učiteljstvu mnogo, mnogo obleke.

Dostojnost zahteva, da prihajaj učitelj kolikor mogoče čedno oblečen v šolo. Naše »sijajne« plače nam pa slučajno ne pripuščajo imeti vsak mesec nove suknje — in imeti jo skoro moraš, ako nočeš imeti »raztrganega rokava«. —

Z ozirom na to si dovoljujem staviti tale predlog: Vsaka učna oseba brez razlike spola omisli si nekak plašč, slično kakor jih imajo recimo naši sodniki ali pa zdravniki — preprost in trpežen, najboljše sive barve, ki ga bomo nosili ob času pouka.

Dobro bi bilo, ko bi si omislili vse enake plašče, enakega kroja in enake barve.

To bi bila naša »privatna uniforma« in upam, da bi nam dovolil naš sv. Birokracij tako uniformo tudi brez kolokovane prošnje.

Kdor si nabavi tak plašč, najpošlje obenem 1 K za naš konvikt za to mojo »originalno misel.« —ga.

Pristašem celodnevnega nerazdeljenega pouka v album.*)

Priobčuje Ivan Šega.

C. kr. dež. šolski svet dolnje avstrijski je izdal z dnem 25. marca t. l. ukaz, kjer pooblašča c. kr. mestni šol. svet dunajski — referent dr. Gessmann — da sme ta uvesti »za izkušnjo« že letos namesto predpisanih takozvanih vročinskih počitnic — celodneven nerazdeljen pouk z ozirom na § 60., odstavek 2., novega učnega in šol. reda.

C. kr. mestni šolski svet dunajski — predseduje mu »goreči učiteljski prijatelj« dr. K. Lueger — je takoj porabil to priliko in ukazal uvesti na vseh ljudskih in meščanskih šolah dunajskega mesta celodneven nerazdeljen pouk.

*) Tov. I. Šega nam je obljubil, priobčevati pod tem naslovom vse zanimivosti, ki se bodo zgodile na rovaš tega pouka. Uredn.

V tem ukazu se poleg mnogih zahtev tudi poudarja, da naj se pouk raztegne do 1. ure popoldne — ako treba (!) — da se natančno poroča, kako se je nadzorovalo one otroke, ki so zaradi te izpremembe pouka izročeni sami sebi, in poroča naj se tudi, kateri učitelji so se posebno »izkazali« pri tem popoldanskem nadzorovanju itd. Poročati je tudi, kako se je oskrbelo t. j. kako delo se je dalo onim šolarjem, ki zaradi domačih razmer ne morejo biti pod posebnim nadzorstvom — proste popoldneve. Poročilo mora biti gotovo do 15. julija.

Ta ukaz je stopil ravno te dni v veljavo.

In dunajsko učiteljstvo kakor tudi večina dunajskih prebivalcev srednjega, še bolj pa nižjega stanu je hudo prizadeto zaradi tega ukaza.

Učiteljstvo je na urah izgubilo ves postranski zaslužek, ki ga je imelo s poukom na raznih javnih kakor tudi zasebnih šolah, zakaj le-ta pouk je razdeljen navadno na zadnje predpoldanske ure.

Prizadeti so pa tudi starši — v prvi vrsti oni najnižjega stanu — delavci — in ti tvorijo ono mogočno falango socijalnih demokratov, ki vznemirjajo dunajske mogotce. — Žene teh delavcev sedaj ne morejo, zaradi te izpremembe pouka pošiljati kosila po svojih otrocih svojim možem. Posledice izvajaj vsak bralec sam.

In »maščevanje je sladko«! —

Udarjen je pa tudi srednji stan, zakaj sedaj bo moral ta srednji stan preložiti običajno opoldansko kosilo ali na poznejšo uro — od 1. do pol 2. — ali bo moral pa dotični otrok uživati postano jed in skupno opoldansko kosilo izgubi vso svojo poezijo. — — —

Besede mičejo, zgledi pa vlečejo!

Stvar je prišla v tek!

Prihodnost nas pouči.

Šola in birokratizem.

(Dopis s Krasa.)

(Konec.)

Kateri učitelj ni čital še v »Popotniku« sestavkov o mednarodnem higijenskem kongresu v Norimberku? Koliko lepih besed je padlo tam, kako so razkladali slavni higijeniški stavbniki i. dr. veleumi svoje ideje! Natančno so opisovali dolgost, visokost in širokost sob, vrat, oken, kakovost lesa, govorilo se je o ventilaciji šolskih sob, o vhodih in celo stranišča so zavzemala tu važno mesto. Kje pa je Norimberk? Seveda na Nemškem, ki ga ne zagledamo z dimnika lastne hiše. Krakatavski potres je razburil ves ocean do Južne Amerike, toda to je bila naravna erupcija.

Na Nemškem pa so govorili ubogi zemeljski črvički in in to celo izkašljani, napol jetični profesorji itd. Pa brez zamere. Kako naj seže to do ušes našega preslavnega c. kr. okr. šolskega sveta? Ni mogoče, saj je vmes gorovje in še kaj drugega. Ne more. Še električni valovi ne prodero dalje kot 480 km brez žic, kamoli ti šibki zračni valovi!

Od časa do časa zidajo pri nas kakšno šolsko stavbo. Seveda denarja ni, to je gotovo in dokaz temu, da je okr. šolski svet zadolžen. Človek bi menil, da bodo zaradi tega gledali, da sezidajo kaj poštenega. A žalibog, da mečejo tukaj denar proč, kakor ga zna edino še vojna uprava. Ta

meče denar na milijone tako tja v en dan, da niti ne vidi več vohunov, ne opazi več, da ji zmanjkujejo raznovrstni načrti o ladjevju i. dr., v kar je zgled tržaški »Stabilimento tecnico«. Nekaj podobnega je tu. Zidanje šole oddado človeku, ki niti ne ve, čemu eksistira zidarska žlica. Šola je končno sezidana, pa že čez par let se začanja podirati. Kamenje je preperelo in učitelj glej, da si zavarovan za slučaj nenadne smrti. Klasičen zgled imamo ravno v V. . . . V drugem kraju so sezidali v najnovejšem času istotako novo šolsko stavbo. Otvoritev je bila silno siovesna, celo vojaška godba je sodelovala. Častniki, vsi udeleženci, so pravili seve v blaženem nemškem žargonu: »Jo jo, dos ist jo a Schul. So a Gebäude hob i noch nie gsegn.« Itd. Klasično kajneda. Šola ni stala še dobro leto, že so se začeli spogledovati, kakor Zabrdžani, ki so pozabili narediti svoji hiši vrata in okna. Otrok je bilo že za trirazrednico. Šola seve pa za dvorazrednico. Še lepše. Sicer so v svoji bistrumnosti rekli, da vzamejo učitelju stanovanje. Kam naj gre pa ta stanovat, ko ne dobi v vsej vasi niti enega primernemu podobnega bivališča.

Seveda dobimo pri tej šoli še druge špecialitete, n. pr. klet za ribnik itd. Pa dovolj. Koliko gradiva se mi nabira še, toda dovolj za enkrat. Kako se pravi taki upravi? Birokraška gotovo. Kako naj imenujem tako delo? Slepjenje sebe in drugih. Kdaj pa so bile take špecialitete šol sezidane. V zadnjem desetletju, ena celo v prvih letih XX. stoletja. Kakšna so stranišča in kako so postavljena, to naj bo zavito v plašč pozabljivosti.

Ni li to sv. Birokracij najčistejšega kalibra?

Le oglejmo si tega čudaka še od druge strani. Vsako leto skoraj prihaja vprašanje na šolska vodstva sledeče vsebine: »Učiteljstvo tamošnje šole naj spiše seznamek [najpotrebnejših manjkajočih učil in naj mi ga pošlje nemudoma v nadaljno uradovanje.«

Učiteljstvo to izpolni kolikor mogoče v skromni obliki. Ali vse skupaj izgine v nirvano. Čemu pišete na šolska vodstva, ko vendar veste, da ne morete nič dati. Seveda oni imajo svoje pisarje, ki lahko čečkajo ter ne pomislijo, da ima učitelj le dve roki, od katerih le z eno piše. Semtertja vendar priroma kak eksemplar podob za šolo in dom, ki so tako umetniško dovršene, da človek ne ve, so li osebe ali pa otročje packe na njih. Hvala Bogu, da je spodaj napis. To pošiljajo seveda z Dunaja, in c. kr. okrajni šolski svet bi naredil Bogu dopadljivo delo, ko bi tiste packarije spravil za zimo, da bi lahko netili peči. Semtertja priroma kako učilo, vredno od enega vinarja do pet kron maksimum, seveda se to pripeti vsako desetletje trikrat največ. Krasno, kaj ne?

Kakšna birokraška naglica vlada šele pri definitivnem nameščenju učiteljstva? Mesece in mesece obljublajo, da razpišejo službe, toda ne vem, ali nimajo papirja ali so taki ljudje, da se niti svojih obljub ne spominjajo.

V tisti slavni korporaciji, imenovani ožji (ali pomnoženi) okrajni šol. svet, vale krivdo drug na drugega, toda zdi se mi, da so najbrže z eno ali dvema izjemama vsi enaki.

Pa saj so bili posebno v prejšnjem nekateri člani taki, da bi se človek pokrižal, ko bi ga kje na samoti srečal.

Slednjič pa se obračam tudi do zastopnikov učiteljstva v našem okrajnem šolskem svetu z malim vprašanjem.

Pred časom se je bila izprožila ideja, [naj poročajo ti zastopniki o svojem delovanju, oziroma kar se sme zvedeti

iz sej okraj. šol. sveta, v »Učit. Tovarišu«. V nekaterih okrajih je padla ta misel na rodovitna tla, tako n. pr. v sosednjem goriškem okraju. Kje sta pa vidva? Čemu molčita? Ali so tukaj kakšni zadržki, kake spona? Saj vendar interesira vse učiteljstvo, kaj se godi tam na merodajnem mestu. Toda nič in nič. Menim, da ni potrebno, da bi sežanski okraj, ki se ponaša z napredkom in naprednim duhom pred svetom, zaostajal za drugimi.

Zaključujem. Preden pa odložim pero, še par besed. Ali ni vse to znak birokratizma in preperole njegove uprave? Ni li to tista cokla, ki ovira vsak napredek? V eni številki letošnjega »Učiteljskega Tovariša.« sem čital članek o naši moderni didaktiki. Lahko rečem, da je dopisnik govoril vsem iz srca. Isto, kar pravi »Uč. Tov.« v 12. štef. o zidanju šol. stavb, velja v polni meri tudi tukaj. Kakšno ime zaslužijo te razmere v prosveljenem XX. veku? Čemu sili vlada s svojim birokratizmom v vse panoge človeškega delovanja? Kdor hoče imeti kje vplivno besedo, ta mora tam tudi delati in stvar razumeti.

Poglejmo le, kamor hočemo, povsod vidimo isto sliko. Kakšno je uradovanje premnogih uradov? Kaka točnost vlada pri njih? Toda nas to nič ne briga!

Učiteljstvo pa slušaj vsako še tako neumno naredbo, ki ti jo skuhajo ti paragrafiki, kvarljivci z zlatimi in podobnimi ovratniki.

Nikdar ne bo šola vršila svoje eminentne naloge, ako bo tičala v sponah, katere ji nalagajo birokrati. To je tista mora, ki ne pusti, da bi se res kaj doseglo. Lepih besed, obljub imajo na cente, ko pa pride do dela, tedaj umolknejo in se poskrijejo.

Ako odmeva dandanes po širni zemlji klic: »Duhovščina v cerkve, učiteljstvo v šolo« i. t. d. — tedaj moramo zaklicati tudi mi: Birokratizem ven iz šol! Na grob mu napišimo: Tu počiva nasprotnik svobode, omike in napredka!

Šola pa bodi svobodna vseh škodljivih vplivov, posebno c. kr. oblasti od najnižje do najvišje!

Risanje v ljudski šoli po sedanjih zahtevah.

Spisal Fr. Suher.

(Dalje.)

Ko se je s časom spoznala pri nas nedostatnost dosedanje geometriške suhoparne metode in se je povsod eksperimentiralo, je nastal boj dveh imenitnih, mogočnih strank. Na eni strani stoje starejši umetniki in šolniki, ki se opirajo na svoje dosedanje izkušnje, na drugi strani pa nove učiteljske in umetniške osebe, krepke individualitete, ki uče večinoma na umetno-obrtni šoli c. kr. obrtnega muzeja na Dunaju in vzgajajo svoj naraščaj. Že je skoraj zmagala zadnja struja in pobila vse, kar je bilo do sedaj veljavnega, kar se dvignejo nasprotniki in istotako brezozirno udrihajo po privržencih prve struje, kakor brezozirno so ti zametavali dosedanje njihove nazore.

Reči pa se mora: so tudi pota nasprotnikov nekoliko različna, smotri ostanejo isti: Zbujati hočemo vse umetniške sile, gojiti človeško individualnost ter vzgajati ljudstvo, da bo zmožno uživati na poti, ki nam jo kaže narava.

Visoki činovnik ministrstva se je o tem prepiru izrazil: Četudi so si gospodje najhujši nasprotniki, v tem smo si vsi edini, da je narava najboljša učiteljica.

Narava je zopet naš vzor! Povsod je vkoreninjeno spoznanje, da nas more le narava voditi do umetnosti in nje višjih pojmov. Če raziskujemo, kako se je umetnost razvijala od pamtivekov, zvemo, da je za vseh časov, vsem narodom in vsem znamenitim umetnikom bila učiteljica narava. Ko so izražali narodi s prvimi proizvodi svoj umetniški čut, so posnemali naravo, in naravo je preučeval najslovitejši slikar vseh časov, Rafael, ko je ustvarjal po njenih vzorih božanstvene čudeže svoje plemenite fantazije. Že pred Rafaelom l. 1430 pravi Cennini v svoji »Umetniški knjigi«: »Ne zabi, da je preučevanje narave najboljše krmilo, da je slavolok risanju. Tej predpodobi se vdaj z žarečo dušo; naj ne mine dan, da bi ne risal kako reč po naravi; tudi najmanjše ti koristi.« — Kadarkoli se je umetnost preživela, v vsaki taki dobi se je vračala zopet k naravi, ki je bila vir novim idejam in izpodbuja novim umotvorom.

Tako se blešče tudi v sedanji ornamentiki zopet naši listi, cvete naše cvetje in žive naši živali. Slikarji slave lepoto domovine, iz njihovih umotvorov se smejejo domači obrazi in se solze znane nam ljubke oči. — V šoli pa se divimo nežnim barvam domače flore, občudujemo bajni kolorit jesenskih dreves in listov, posnemamo barvni blesk krilatih metuljčkov in svetle lučce naših hroščev. Otroci naši opazujejo mavrične barve na biserih jutranje rose in na kristalih snega v solnčnem svitu. Z odprtimi očmi gledajo v žareče večerno nebo, v pisan mavrični svod po blagoslavljajočem dežju. Ne bo trajalo dolgo, in naši otroci bodo stali pred umotvori z boljšim razumom kakor dosedaj in z odprtim srcem. Kar je čutil ustvarjajoč umetnik, se bo izlivalo iz umotvora tudi v otroška srca in zbudilo bo v njih harmonijo blagih čuvstev ljubezni do narave. Tako bodo uživali srečo, ki ne more zbuditi nobene zavisti, srečo, ki jo ponuja krasota narave v neizčrpljivi meri vsakemu, kdor le ima zdravo oko in odprto srce.

Narava nam nudi torej vso snov za risanje. Kakšni neizmerni so njeni zakladi, ve šele, kdor je poizkušal iz njene zakladnice zajemati. Ko smo segli prvokrat v njo, je mogoče, da smo se varali. Le posebno oblagodarjenim so njeni zakladi v korist; vsakemu pa je treba izbirati in nikomur niso naravne krasote brez truda dostopne.

»Glej, stvarnica vse ti ponudi, le jemat'
od nje ne zamudi,«

pravi pesnik, a mi moramo reči: »Res stvarnica vse ti ponudi, iz nje se izbirati trudi!«

Že prvi poizkusi v šoli nas uče, da se mlado oko le počasi odpira mnogovrstnim oblikam in bujnim barvam narave, in kar vidi, ni da bi bilo pripravno za nežno ročico.

Od stopnje do stopnje je treba korakati počasi, ne skakaje, če hočemo, da dosežemo smoter — snov si moramo prav previdno izbirati.

Do 4. šol. leta še otroku ni mogoče slediti vtiskom narave, ne da bi se ne motil. So predmeti še tako enostavni, vsakokrat nudijo neevajemu očesu toliko poedinosti, da ga zmedejo. K temu pa še pride neokretnost in vobče vkoreninjena kriva vera, da je treba naravo popolnoma posnemati. Kdor pa se z risanjem po naravi bavi, mu je znano, kar pravi K. Lange: »Da ist es nun Tatsache, die den meisten nicht bekannt ist und ihnen auch häufig beim Unterrichte nicht genügend eingeschärft wird, daß die Kunst die

Natur überhaupt nicht genau nachahmen kann, sondern nach ganz bestimmten Gesetzen abändern muß.«

Če to upoštevamo, vemo, da ne moremo prezgodaj postavljati mladine pred naravo, da bi jo naj posnemala.

Iz tega neprijetnega položaja pomaga metodi dušeslovje in posebno njegov najnovejši tok, ki ima nalogo, da opazuje razvoj otroka večinoma v predšolski dobi. Kakor metoda vseh ljudskošolskih predmetov, sloni tudi metoda risanja na rezultatih otroške psihologije. (Dalje.)

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj zboruje v nedeljo, dne 8. julija t. l., ob 10. uri dopoldne v Rajhenburgu po sledečem vzporedju: 1. Petje. 2. Odborenje zapisnika zadnjega zborovanja. 3. Društvene zadeve. 4. Poročilo o letošnjem občnem zboru »Zaveze« (g. Pečnik). 5. »Oskrba otrok in šola« (g. Knapič). 6. Nasveti. Obilne udeležbe pričakuje odbor.

Učiteljsko društvo za konjiški okraj zboruje dne 5. julija t. l. ob 10. predpoldne v Stranica h. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. Dopisi. 4. Poročilo delegatov o letošnjem »Zavezinem« zborovanju. 5. Predavanje tov. Čučka o pouku gluhtonemih. 6. Vprašalna skrinjica. 7. Predlogi in nasveti. (Člani »Slov. šolske Matic« se opozorijo, da poteče rok za vplačevanje udnine.) Odbor.

Kozjansko učiteljsko društvo zboruje dne 8. julija t. l. ob 2. uri popoldne v šolskem poslopju v Kozjem. Vzored: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo o »Zavezinem« zborovanju v Šoštanju. 4. Kako praznuj učit. društvo petindvajsetletnico obstanka. 5. Slučajnosti.

P. n. pevke in pevci se prosijo, da prineso Moh. pes. II. del seboj.

K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer je zborovalo dne 21. junija t. l. ob 10. uri dop. v Franc-Jozefovi šoli v Ljutomeru ob udeležbi 22 članov.

I. Predsednik tov. Tomažič pozdravi z iskrenimi besedami navzoče in opetovano poudarja medsebojno odkritosrčnost.

II. Tajnik tov. Čeh prečita zapisnik in končno poroča, da je delegacija odbora v majniku čestitala društveni članici kolegini gospe Ivančič-Deu k jubileju 30letnega službovanja. Jubilej je še posebno pomemben, ker je jubilentinja službovala vseh 30 let na isti šoli, nareč v Ljutomeru. Na mnoga leta!

III. Dopisi. Tajnik prečita: 1.) Pismo tov. Dom. Serajnik ml. iz Ormoža glede koncerta, ki se naj vrši v avgustu ne glede na nove počitnice (od 15. jul. do 15. sept.). O dopisu se otvori takoj debata. Z ozirom na to, da je stalo društvo na stališču, prirediti koncert v avgustu samo v slučaju starih počitnic, se ta preloži na jesen. 2.) Odlok namestništva z dne 12. aprila t. l. (št. 8 1229/1), s katerim se potrdi izprememba društvenih pravil. 3. Dopis dež. šol. sveta glede pri-glašnja h kurzu o pouku deških ročnih del, ki se vrši od 16. jul. do 11. avg. t. l. na Dunaju.

IV. Tov. K. Mavrič poroča kot delegat jako interesantno o »Zavezini« glavni skupščini v Šoštanju, pa tudi o osebnih vtiskih, ki jih je tam dobil. — Dodatno predlaga tov. Dostal, naj se zbira tekom leta po zgledu drugih društev potni fond za delegate. Predlog se soglasno sprejme in se določi mesečni prispevek vsakega člana na najmanj 10 vin. Potemtakem, (ako vsi člani redno vplačujejo), bi se nabralo tekom leta okolo 48 kron.

V. Nato sledi jako zanimiva recenzija novega 3. berila. Referent tov. Sim. Cvahte primerja novo berilo s prejšnjim, hvali prednosti prvega in poroča o njem obširno in natančno v stvarnem in jezikovnem oziru. Sklene se, da se berilo uvede.

VI. Ravnatelj tov. Robič poroča o najvažnejšem iz stanovskih listov: Tovariš, Popotnik, Päd. Zeitschrift, Schul-u. Lehrer-Zeitung. Poročilo je tuintam prepleteno z izrazom subjektivnega mnenja. — Nadalje prečita g. ravnatelj teze za konf. tema o »Varstvu živali in rastlin«.

VII. V smislu novih pravil se vrše dopolnilne odbor. volitve, pri katerih so izvoljeni z vzklikom: Fr. Zacherl, arhivar in pevovodja; Janko Karba, knjižničar, in Vinko Vauda, odbornik brez posla. — Sklene se, da bodi na dan uradne skupščine skupni obed v dvorani g. Iv. Kukovca.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: Tvrčka M. Grubba uerjevi sinovi v Lincu od izkupička za šolske vezke za prvo polletje 300 K; pri tej priliki M. Grubba uerjeve šolske vezke p. n. učiteljstvu iznova kar najtopleje priporočamo. Učiteljstvo novomeškega okraja zložilo ob letošnji okrajni učiteljski konferenci 20.70 K; č. gospa Avgusta Kudrova, soproga c. kr. sodnega pristava v Ornomlju, nabrala v veseli družbi 5 K; g. Josip Turk, posestnik, trgovec in občinski svetovalec v Ljubljani, je daroval povodom desetletnice g. župana Ivana Hribarja 20 K. Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

G. županu Ivanu Hribarju se je ob njegovi desetletnici poklonila deputacija »Zaveze avst. jugoslovanskih učit. društev«, ki so bili v njej zastopani predsednik »Zaveze« tov. L. Jelenc, predsednik »Slov. deželnega učit. društva« tov. J. Režek in predsednik »Ljubljanskega učit. društva« tov. J. Dimnik.

Mnogo važnega in težkega dela čaka novega naučnega ministra. Predvsem je treba skrbeti za povišanja ljudskošolskega proračuna. Doslej ni imela avstrijska država za ljudsko šolstvo nič denarja. Bili so celo ministri, ki so izkušali z zakonom v roki dokazati, da ne sme imeti avstrijska država za ljusko šolstvo nobenega denarja. To mora biti drugače! Potem je treba več državnih učiteljskih, da ne bodo vzgajala psevdo-učiteljstva razna privatna učiteljska. Potem je treba jasnega odloka glede IV. razreda meščanskih šol, kjer se ministrstvo izrečno zaveže, da pokrije vzdrževalne stroške takih razredov s subvencijami. Dalje potrebujemo izdatne podpore za nadaljno izobraževanje učiteljstva, v ta namen je ustanoviti državne štipendije za počitniške tečaje in za poučna potovanja. Urediti je treba vprašanje o okrajnih šolskih nadzornikih, da ne bodo prihajali na taka mesta popolnoma nezmožni ljudje, ki si izkušajo s šikaniranjem učiteljstva učvrstiti svoje stolčke. Poziv strokovnjakov iz vrst ljudskošolskega učiteljstva v naučno ministrstvo je nujna zadeva. Sedaj imamo železniški svet, industrijski svet, potrebujemo pa tudi naučni svet z izdatnim zastopstvom ljudskošolskega učiteljstva. To zastopstvo bi se dalo urediti na podlagi števila učiteljstva v posameznih kronovinah. Neobhodna potreba je, da se sanirajo deželne finance v svrhu regulacije učiteljskih plač, da se zgradi v vsaki deželi na državne stroške vsaj eno vzorno šolsko poslopje, da se ustanovi centralna pedagoška knjižnica, da se ustanove in od države gmotno podpro deželne pedagoške knjižnice, da se zadosti duševnim potrebam učiteljstva — in tako dalje. Dela je dovolj! Kdo li naj vse to in marsikaj drugega pove ministru?

Šolske maše je odpravil c. kr. mestni šolski svet v Ljubljani. Zaradi tega je velik krik v »Slovenčevem« Izraelu!

Pomembno sistiranje. Novemu učnemu in šolskemu redu z dne 29. septembra 1905 se jasno pozna, da mu je kumoval znani Hirn, protektor vseh klerikalnih idej, in da mu je bil oče po klerikalnem mazilu dišeči pl. Hartel. Ta se je pač dobro zavedal, sestavljajoč novi učni in šolski red, da mora le-ta odgovarjati dvojnimi zahtevam. Prvič vsemu modernemu, kar je zahtevalo avstrijsko organizovano uč-

teljstvo, in drugič vsemu nazadnjaškemu, kar je zahtevala politikujoča duhovščina. Mož se je te svoje dvojnate naloge pač dobro zavedal in jo je tudi izpolnil po svoje. Da bi avstrijsko učiteljstvo ne spoznalo prehitro one ljulke, ki se nahaja ravno med raznimi paragrafi novega učnega in šolskega reda, so objavljali razni oficijozni in poloficijozni listi razne slavospeve novemu učnemu in šolskemu redu. In pl. Hartel je dosegel precej uspeha in vspaval je marsikaterega učitelja, češ, novi učni in šolski red je v vsakem oziru modern. — Paragrafi pa ki govore v prilog klerikalnim željam, je pa tako modro in previdno oblekel, da so na prvi pogled čisto nedolžni in skoro brezbarvni. Mož si je pač mislil kakor vsegamogočni dunajski župan, ko se je nekoč izrazil, da bo spravil šolstvo pod široki jezuitski klobuk vkljub liberalnim šolskim zakonom. — Ali bivši naučni minister pl. Hartel pač ni pomislil da ministri prihajajo in odhajajo. Njega je odneslo, a učiteljstvo je ostalo. — Posebno § 74., drugi oddelek, novega učnega in šolskega reda je bil našim klerikalnim prijateljem vrlo po volji, zakaj s pomočjo tega paragrafa, ki govori »von der Aufsicht über die Kinder bei den verbindlichen religiösen Übungen«, so mislili vpreči napredno učiteljstvo popolnoma v svojo galejo, Računali so menda takole: Kakor »verbindliche religiöse Übungen« uvedemo razne svoje eeremonije, ne le nepotrebne takozvane tedenske maše, temveč tudi ob nedeljah bo moralo »brezbožno« učiteljstvo nadzorovati šolarje ter delati tako štafažo našim opravilom. Ko se učiteljstvo privadi temu kruhu, mu damo še drugačnega in končno ga potisnemo popolnoma na nivó nekdanjega mežnarja. — Da so naša izvajanja prava, nam je pokazal v pretekli dobi najprej nemški tržaški škof Nagl, ko je izdal znano okrožnico zaradi skupnih nedeljskih maš, kjer bi morali nadzorovati učitelji dotične šolarje. Tržaško učiteljstvo, slovensko in laško, se je uprlo tej škofovi samovlasti, dobro vedoč, da je ono, t. j. učiteljstvo, ravno tak član ustanoverne države kakor vsak drug stan in da velja v Avstriji še § 14. drž. osnovnih zakonov, ki veli: »Popolna verska in vestna svoboda je vsakomur zajamčena . . . Nikogar ne smeš siliti k cerkvenemu opravilu ali k udeležitvi cerkvene slavnosti. — Temu protestu učiteljstva se je pridružil, ako se še prav spominjamo, tudi mestni magistrat tržaški in vse treznomisleče občinstvo in seveda vse neodvisno časopisje. Do srca pa je bilo ogorčeno vse klerikalno časopisje. Pluvalo je, ogenj in žveplo na »framazonško« učiteljstvo, in v kratkem smo zagledali v slovenskem »Novem listu«, ki je glasilo škofa Nagla, plamteč protest — 147 staršev tam od Sv. Križa pri Trstu. Seveda sta se prej imenovano glasilo in ljubljanski »Slovenec« samozavestno trkala na prsa, češ, ako ta protest ne pomaga — ne bomo pošiljali svojih otrok v take šole, kjez uče tako »brezverski« učitelji. — Ostalo pa je le pri protestu, in nedeljske maše je odnesla kraška burja. — Toda ta poizkus, poklerikaliti na tako iahek način šolstvo ni ostal osamljen. — Pred kratkim je sklenil češki c. kr. šolski svet slično »pogodbo«, ter jo predložil v nekako sankcijo naučnemu ministru. Toda, klerikalci so obračali, novi minister Marchet je pa obrnil. **Stitiral je tozadevni ukaz** ter ukazal, da se mora tu vpoštevati že prej citirani § 14. državnih osnovnih zakonov, ki veli »da se k raznim verskim vajam ne more siliti nikogar«. — S tem korakom je mož pokazal, da se zaveda svojega vzvišenega mesta, da umeva tok časa; in s tem sistiranjem je odbita za vselej ost onemu nevarnemu orožju, ki je pretilo okrajšati proste učiteljske nedelje. Slovenskemu in sploh avstrijskemu učiteljstvu je sedaj dano orožje, s katerih se bo prav uspešno lahko borilo zoper predpotentnost tega ali onega klerikalnega fanatika.

Osobne vesti. Iz seje deželnega šolskega sveta kranjskega: Premeščeni so: Nadučitelj Ferdinand Kalinger iz Toplice v Trzič, učitelja Fran Kuhar in Ivan Kalan iz Št. Gotharda v Domžale, oziroma iz Ovsišča v Velesovo; učiteljice Karolina Domianovič iz Breznice v Koroško Belo, Ana Zevnik iz Škocjana v Gorje, Marija Stare iz Loškega Potoka v Blagovico, Marija Garbajs iz Trzišča v Toplice-Zagorje; Marija Žgur iz Telč v Tomišelj in Tere-

zija Bole iz Vrhpolj v Domžale. Definilivni sta postali učiteljici Angela Trošt v Vodichah in Pavla Buh v Sostrem.

Uradna učiteljska skupščina za kranjski šolski okraj se vrši letos v Cerkljah pri Kranju dne 5. julija ob 10. uri dopoldne v prostorih tamošnje ljudske šole. Poleg običajnih točk so na dnevnem redu: 1.) Obravnava ber. sest. »Gos« (Josin-Gangl: Tretje berilo) za četrti razred po biološki metodi. Referat izdelava vse učiteljstvo tega okraja. 2.) Risanje po naravi s praktičnim načrtom za ljudske šole. Poroča g. Fran Suher, c. kr. profesor na ljubljanskem učiteljskišču. Ob tej priliki opozarjamo zborovalce na razpravo, ki jo omenjeni referent ravnokar priobčuje v »Učit. Tovarišu«. 3.) Izvolitev zastopnika učiteljstva v c. kr. okrajni šolski svet namesto umrlega nadučitelja J. Kragla za ostalo funkcijsko dobo in istotako dveh zastopnikov za prihodnjo šestletno dobo. Pred pričetkom skupščine — točno ob 9. uri — pa odkrije učiteljsko društvo svojemu umrlemu članu Josipu Petkovšku v Velesovem nagrobni spomenik, na kar posebno opozarjamo vse skupščinarje s posebno prošnjo, naj se tega odkritja gotovo in pravočasno vsi udeležijo. Ob grobu govori rajnkemu v spomin tovariš Andrej Rapè, nadučitelj v Smedniku; pred govorom in po govoru pa se zapoje po ena žalostinka.

Izvestje o izpitih učne usposobljenosti za ljudske in meščanske šole pred c. kr. komisijo v Kopru v majevem terminu t. l. Izpitu se je podvrglo 52 kandidatov, od katerih je med izpitom odstopilo, oziroma bilo reprobiranih 11. 1. za meščanske šole: a) s hrvaškim učnim jezikom za I. skupino g. Fran Katarinič; b) z laškimi učnimi jeziki 6 kandidatov, in sicer 3 za I. in 3 za III. skupino; (5 kandidatov je med izpitom odstopilo); c) iz laščine kot predmeta na šolah z nemškimi uč. jez. gdč. Karolina Reppel; (1 kandidat reprobiran); d) iz klavirja in petja (z odliko) gdč. Alice Goineau, (laški učni jezik); 2. za meščanske šole: a) s slovenskim uč. jezikom (z nemščino kot predmetom) gdč. Marica Thuma in Julijana Vodopivec (slednja tudi z laščino kot predmetom) ter gg. Štefan Firm, Alojzij Gorjup, Avgust Suč in Alojzij Toreš (1 kandidat reprobiran); b) s hrvaškim učnim jezikom (z laščino kot predmetom) gdč. Zorka Nimird, z nemščino kot predmetom pa gg. Jožef Gržinič, Andrija Jakac, Fran Krbac in Matko Zlatič; c) z laškimi učnimi jeziki g. Jožef Sommadossi; (1 kandidatinja reprobirana); 3. dopolnilne izpite: a) iz nemščine kot predmeta na lj. šol. z laškimi uč. jeziki 5 kandidatinj in 4 kandidatje; (2 kandidatini in 2 kandidata reprobirana); b) iz laščine kot predmeta na šolah s slov. uč. jez. gdč. Leopoldina Koršič in g. Anton Mervič; c) iz hrvaščine na šolah z laškimi uč. jez. g. Anton Gladich; 4. posebni izpit: a) iz francoščine na šolah z laškimi uč. jez. 3 kandidatnje; b) za šole z laškimi uč. jez. gg. Fran Fonda in Emil Pakiž; c) za šole s slovenskim uč. jez. g. Alojzij Krischan; d) iz laščine na šolah s hrvaškim učnim jezikom g. Jožef Blažič.

Na petrazredni ljudski šoli na Vidmu pri Krškem je razpisano učiteljsko mesto do 5. julija t. l. Oziralo se bo v prvi vrsti na moške prosilce.

V brežiškem političnem okraju bodo trajale glavne počitnice od 1. avgusta do 1. oktobra.

Zakonska sol. Učitelj je obravnaval v šoli sol. Ko je govoril o njeni uporabi pri solenju jedi, vpraša nekoga učenca: »France, kaj pa storijo tvoj oče, če jim ni meso dovolj soljeno?« Učenec: »Tedaj ga vržejo materi v glavo!«

Kopriva za hrano in zdravilo. Na Francoskem jedo zadnje čase splošno koprive pripravljene za razne prikuhe in solato, a to ne samo reveži, temuč tudi gospoda. Zdravniki so namreč dokazali, da so koprive ne samo redilna, temuč tudi zdrava hrana. Kopriva popravlja in čisti kri. Kot špinača ima posebno prijeten okus. Posebno jo priporočajo ljudem, ki so prestali kako hudo bolezen, da se hitreje opomorejo. Cvetiče koprive se lepo posuše ter so potem za prav dober čaj.

Razgled po šolskem svetu.

Prvi urednik učiteljskega lista v Bosni, učitelj Anton Jukić, je umrl v Mostaru dne 23. maja t. l. Urejal je »Učiteljsko Zoro«, ki je od meseca januarja izhajala po enkrat na mesec v Mostaru. Jukić je deloval za združenje bosanskega učiteljstva ter na njega skupno delovanje z avstrijskim slovenskim in sosednim jugoslovanskim učiteljstvom.

Jubilejska samopomoč.

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice. Za sprejem se je oglašiti pri načelniku (zdaj nadučitelj **Franc Ks. Trošt** na Igu pod Ljubljano.)

V društvo se sprejemajo le oni ki še niso nad 45 let stari. Pristopnina se ravna po starostnih letih, in sicer od 20 do 25 let **2 K 50 v**, od 25 do 30 let **5 K**, od 30 do 35 let **10 K**, od 35 do 40 let **15 K**; od 40 do 45 let **20 K**; poleg tega še **2 K** za prvi smrtni slučaj in **1 K** vpisnine. Letno se plača za rezervni fond **2 K**.

Po društvenikovi smrti izplača načelnistvo takoj zakonitim dedičem tolikokrat po **dve kroni**, kolikor je društvenikov. Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po **dve kroni** za nadaljni slučaj smrti. Konec leta 1905 je bilo pri društvu 200 članov.

Prijateljem slovenske mladine, šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom priporočamo:

„Zvonček“, III. letnik, nevezan **5 K**, v navadni vezbi **5 K 60 h**, elegantno vezan **6 K 40 h**.

„Zvonček“, IV. letnik, nevezan **5 K**, v navadni vezbi **5 K 60 h**, elegantno vezan **6 K 40 h**.

„Zvonček“, V. letnik, nevezan **5 K**, v navadni vezbi **5 K 60 h**, elegantno vezan **6 K 40 h**.

„Zvonček“, VI. letnik, nevezan **5 K**, v navadni vezbi **5 K 60 h**, elegantno vezan **6 K 40 h**.

„Zvonček“, I. letnik, je pošel. Dobite samo še posamezne številke za skupno ceno **3 K**.

„Zvonček“, II. letnik, je pošel. Dobite samo še posamezne številke za skupno ceno **3 K**.

Upravništvo „Zvončka“,
v Ljubljani, Rimska cesta 7.

Upravništvo „Zvončka“

proda več lepih

klišeejev po nizki ceni.

Upravništvo „ZVONČKA“

Ljubljana, Rimska cesta št. 7.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1360.

Kranjsko.

V krškem okraju se razpisuje s tem učno mesto na štirirazredni šoli v Št. Jerneju in trirazredni šoli v Št. Rupertu v začasno nameščenje z opombo, da se pri podelitvi službe v Št. Jerneju ozira samo na moške prosilce.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 18. julija 1906.

Prosilci za stalno nameščenje, kateri v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 18. junija 1906.

Št. 1360.

V krškem okraju se razpisuje s tem voditeljsko mesto na enorazredni šoli v Črneči vasi in učno mesto na dvorazredni šoli v Velikem trnu v stalno oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 18. julija 1906.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 18. junija 1906.

Št. 872.

V šolskem okraju Črnomelj je stalno, oziroma začasno od dati naslednja učna mesta:

1. Mesto nadučitelja in drugo učno mesto na dvorazredni ljudski šoli v Štrekljevcu;
- 2.) učna mesta na enorazrednicah Radovica in Radence;
- 3.) drugo učno mesto na dvorazrednici na Suhorju;
- 4.) po eno učno mesto na štirirazrednicah v Črnomlju in Metliki, slednje mesto le začasno.

Opremljene prošnje naj se vlagajo predpisanim potom do 15. julija t. l. Prosilci(ke), ki še niso v javni službi stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za službovanje.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 16. junija 1906.

Št. 1367.

Na dvorazredni ljudski šoli v Trnju se razpisuje s tem nadučiteljsko mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se semkaj vlagajo do dne 7. julija 1906.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okr. šolski svet v Postojni, dne 22. junija 1906.

Št. 1082.

Na enorazredni ljudski šoli na Colu se razpisuje s tem učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 23. julija 1906.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 22. junija 1906.

Št. 1343.

Na dvorazredni ljudski šoli na Premu se razpisujeta s tem nadučiteljsko in učiteljsko mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do dne 20. julija 1906.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 19. junija 1906.

Št. 1329.

V kočevskem šolskem okraju so stalno, oziroma začasno popolniti naslednja učna mesta:

- 1.) Službe učitelja voditelja na enorazrednih ljudskih šolah pri Sv. Gregorju, v Kuželju, Novem Kotu in Strugah.
- 2.) Po eno učno mesto na petrazredni ljudski šoli v Loškem Potoku in na dvorazredni šoli v Banji Loki.

Zadostno opremljene prošnje naj se tusem vlagajo do 16. julija t. l.

Prošnjam za prvo stalno nameščenje je priložiti državno-zdravniško izpričevalo, da je prosilec popolno fizično sposoben za službovanje.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju, dne 16. junija 1906.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“

Pravkar je izšla
druga in pomnožena izdaja knjige
Učne slike iz nazornega nauka
za I. in II. razred.
Priredil Anton Maier.

Cena 2 K 50 h, po pošti 2 K 70 h.

Dobiva se v založništvu

L. Schwentnerja v Ljubljani
Prešernove ulice štev. 3.

Šolske tiskovine

odobrene po dež. šolskem svetu

ter vse tiskovine za obrtne nadaljevalne šole po naj-novejših predpisih priporočila tvrdka

Dragotin Hribar v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—¹/₇ ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 4.32%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predznamba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljatvi 20 h v poštinih znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sic. 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 K
B	» 18 » » » 17 » » 6 » — » 18. » 3 » 56 »
C	» 24 » » » 23 » » 4 » 50 » 24. » 4 » — »
D	» 38 » » » 37 » » 3 » — » 38. » — » 66 »
E	» 46 » » » 45 » » 2 » 50 » 46. » 1 » 81 »
F	» 60 » » » 59 » » 2 » — » 60. » — » 70 »
G	» 70 » » » 69 » » 1 » 75 » 70. » 1 » 42 »
H	» 85 » » » 84 » » 1 » 50 » 85. » 1 » 26 »

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

Šolske tiskovine
priporočila

tiskarna **J. BLASNIKA** naslednikov
v Ljubljani.